

# Lektionsplanering

**Årskurs:** Gymnasiet

**Ämne eller kurs:** Historia 1a2

**Tema:** Kolonialism: Motstånd och uppror

## Koppling till styrdokument

### Centralt innehåll

Olika historiska frågeställningar och förklaringar kring långsiktiga historiska förändringsprocesser i ett kronologiskt perspektiv som speglar både kontinuitet och förändring. Historiskt källmaterial som speglar människors roll i politiska konflikter och kulturella förändringar.

### Betygskriterium (E)

Eleven kan översiktligt redogöra för förändringsprocesser, händelser och personer under olika tidsperioder samt för olika tolkningar av dem.

[Gy11, Historia 1a2]

## Lärarledda instruktioner

### 1. Introduktion till kolonialism och motstånd (10 min)

- Definiera kolonialism och ge exempel på koloniala makter.
- Presentera nyckelbegrepp som imperialism, motstånd och självständighet.
- Diskutera kortfattat varför kolonialismen uppstod.
- Ställ frågor för att få igång tankarna hos eleverna.

### 2. Gruppdiskussioner (15 min)

- Dela in eleverna i små grupper för att diskutera olika former av motstånd mot kolonialismen.
- Varje grupp får ett konkret exempel att arbeta med.
- Be grupperna att tänka på vilka metoder och strategier som användes.
- Gruppen presenterar sina tankar kort för klassen.

### 3. Källanalys (15 min)

- Introducera källmaterial som vittnar om motstånd.
- Be eleverna att identifiera olika perspektiv som kan framträda i källorna.
- Diskutera hur de olika källorna kan tolka motstånd och orättvisor.

- Ställ frågor om hur dessa källor påverkar vår förståelse av historien.

#### 4. Sammanfattning och reflektion (10 min)

- Sammanfatta lektionen och de viktigaste punkterna.
- Fråga eleverna om deras tankar och känslor kring ämnet.
- Diskutera hur kolonialismen har format nutiden.
- Bekräfta att man kan ta av sig sina egna fördomar för att förstå andra kulturer.

### Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Kolonialismens uppkomst:** Förstå varför och hur kolonialism började, inklusive behov av resurser och störningar i samhället.
- **Motståndsledare:** Lära sig om nyckelfigurer och rörelser som kämpade mot kolonialmakter, inklusive deras strategier.
- **Internationella perspektiv:** Diskutera hur olika länder och kulturer responderade på kolonialismen.
- **Följder av kolonialism:** Analysera långsiktiga effekter och konsekvenser för både koloniserade och kolonialmakter.
- **Nutidsperspektiv:** Reflektera över hur kolonialismens arv fortfarande påverkar relationer och politik idag.

### Ordkollen

| Ord         | Förklaring                                                                       | Etymologi                                                      |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Kolonialism | Praktiken av att styra och utnyttja ett land och dess folk av en främmande makt. | Från latinskt "colonia", som betyder "bosättning".             |
| Imperialism | Politik av utvidgning av en nations makt och inflytande.                         | Från latinskt "imperium", som betyder "makt" eller "kontroll". |
| Motstånd    | Akt av att stå emot en makt eller ett förtryck.                                  | Från fornnordiska "motstaða", vilket involverar "stå emot".    |
| Uppror      | En aktiv revolt mot den etablerade myndigheten.                                  | Från latinskt "revolutio", vilket betyder "att vända".         |

### Diskussionsfrågor

- A. Vilken roll spelar historiska perspektiv i vår förståelse av dagens samhälle?
- B. Hur kan vi dra lärdomar av motståndsrörelser för nutida social

rättvisa?

- C. Vilka etiska dilemman ställs vi inför när vi studerar kolonialismens historia?

## Aktivitet

Eleverna delas in i grupper och får i uppgift att skapa en kort presentation om en specifik motståndsrörelse under kolonialtiden. De ska inkludera en historisk kontext, nyckelfigurer och de metoder som användes för att motstå kolonialismen. Presentationerna ska även beröra hur dessa händelser är relevanta idag.

## Exit-ticket

| Fråga                                              | Svar                                                                             |
|----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| Vad är kolonialism?                                | Praktiken av att styra och utnyttja ett land och dess folk av en främmande makt. |
| Vilka var några nyckelfigurer i motståndsrörelser? | Nelson Mandela, Mahatma Gandhi, och många fler.                                  |
| Hur påverkar kolonialism vårt samhälle idag?       | Det leder till olikheter i ekonomi och politiska relationer.                     |
| Vilka var konsekvenserna av kolonialism?           | Många länder upplever fortfarande effekter av ojämlikhet och konflikter.         |
| Vad innebär motstånd?                              | Akt av att stå emot en makt eller ett förtryck.                                  |
| Kopplingar mellan motstånd och nutid?              | Givet verkan i sociala rörelser, exempelvis Black Lives Matter.                  |
| Vilka metoder används för att studera historia?    | Källanalys, diskussion och presentation.                                         |
| Vad kan vi lära oss av vår historia?               | Att förstå och arbeta mot rättvisa och jämlikhet.                                |

## Hemuppgift

Eleverna ska skriva en uppsats på 2-3 sidor A4 om en specifik motståndsrörelse under kolonialtiden, vilken påverkan den hade och vilken relevans den har för dagens samhälle. De ska använda minst två historiska källor och en samtida källa.

## Citat

*“Den som inte känner sin historia är dömd att upprepa den.”* – Edmund Burke, 1770. Detta citat framhäver vikten av att förstå vår historia för att förhindra att vi gör samma misstag i framtiden.

# Uppföljning

Tags: [Lektion](#)